

CIRKULÄR 14:9

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Jeanette Hedberg och Jan Svensson

Nyckelord: Allmänna bestämmelser, särskilda
ersättningar

Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik

Ett nytt beräkningssätt införs i Allmänna bestämmelser

Den 1 oktober 2014 införs ett nytt beräkningssätt för vissa av de särskilda ersättningarna i Allmänna bestämmelser (AB).

De särskilda ersättningarna ska beräknas med en procentsats på arbetstagarens timlön, 1/165 av arbetstagarens månadslön. Procentsatserna ersätter de fasta krontalsbeloppen i §§ 22–24, dvs. jour- och beredskap, förskjuten arbetstid och färdtid. Det införs också en möjlighet att ta ut ersättningen för jour- och beredskap och förskjuten arbetstid i form av ledighet som anges i minuter per fullgjord timme.

Det sker även vissa ändringar i § 21 avseende obekvämt arbetstid. Krontalsbeloppen kommer att finnas kvar och förhöjs på natt mot lördag, söndag, helgdag och storhelg. Utöver detta införs även här en möjlighet att ta ut ersättningen i form av ledighet.

Förändringarna är ett resultat av avtalsförhandlingarna 2013. För att finansiera ändringarna i AB har vissa ersättningar omfördelats eller tagits bort. Bestämmelsen om avrundning till närmaste hel eller halvtimme vid allt övertidsarbete har exempelvis begränsats och gäller nu enbart vid arbete under jour- och beredskap mellan kl. 22.00–06.00.

Nedan följer en redogörelse av ändringarna i §§ 20–24 som träder i kraft den 1 oktober 2014 samt exempel som belyser dessa.

§ 20 Övertid m.m.

Bestämmelsen i § 20 mom. 2 avseende avrundning till närmaste hel- eller halvtimme vid beräkning av övertidsarbete har begränsats. Detta innebär att bestämmelsen nu enbart kommer att vara tillämplig vid arbete under jour och beredskap som avslutas eller påbörjas mellan kl. 22.00–06.00. För övertidsarbete i övriga situationer utgår ersättning för faktiskt arbetad tid.

Sammanläggning av tid då övertidsarbete påbörjas flera gånger under samma 30 minutersperiod

När övertidsarbete påbörjas flera gånger under en och samma 30 minutersperiod ska tiden läggas samman och därefter avrundas. Detta gällde även tidigare men har nu förtydligats i en anmärkning. Observera dock att tid för en störning som inträffar före kl. 22.00 inte ska läggas samman med tid för en ny störning som inträffar efter nämnda klockslag oavsett om övertidsarbetet påbörjas under samma 30 minutersperiod.

Exempel på hur avrundning samt sammanläggning ska göras under ett jour- eller beredskapspass när övertidsarbete inträffar vid flera tillfällen under en och samma 30 minutersperiod

Övertidsarbete	Faktiskt arbetad tid	Avrundad tid	Kommentar
21.50–21.55	5 min	–	Tiden ska inte avrundas eftersom övertidsarbetet avslutas före kl. 22.00.
21.59–22.40	41 min	60 min	Tiden ska avrundas till närmaste hel timme.
22.50–22.55 23.10–23.25	5 min 15 min	– 30 min	Tiderna ska läggas samman eftersom övertidsarbete påbörjas igen inom 30 min. Därefter ska tiden avrundas till närmaste halv timme.
01.00–01.40 01.55-02.00	40 min 5 min	60 min	Trots att övertidsarbete inte påbörjas under samma 30 minutersperiod lämnas inte kompensation för övertidsarbetet mellan 01.55-02.00. Detta pga. att kompensation för övertidsarbete med avbrott aldrig får överstiga vad som skulle följa om övertidsarbetet hade fullgjorts utan avbrott.

			I exemplet skulle kompensation för övertidsarbete utan avbrott ha utgetts mellan 01.00-02.00 d.v.s. 60 minuter.
05.50–06.25	35 min	60 min	Tiden ska avrundas till närmaste halvtimme eftersom övertidsarbetet påbörjas före kl. 06.00.

Övertidsarbete som påbörjas före kl. 05.00

Observera att bestämmelsen avseende att kvalificerad övertidsersättning utges för övertidsarbete som påbörjas före kl. 05.00 och som fortsätter fram till ordinarie arbetstids början upphör att gälla. Detta innebär att de vanliga reglerna avseende enkel och kvalificerad övertid (tvåtimmarszonen) gäller även när övertidsarbete påbörjas före kl. 05.00.

§ 21 Obekväm arbetstid

Samtliga ersättningar för obekväm arbetstid uppräknas på sedvanligt sätt till följd av 2013 års avtalsförhandlingar. Under storhelger samt natt mot lördag, söndag och helgdag gjordes en extra satsning i 2013 års överenskommelser.

Bestämmelsen har även kompletterats med en möjlighet att ta ut ersättningen i form av ledighet. Detta förutsätter en överenskommelse¹ samt att arbetsgivare och arbetstagare är överens om att ersättningen ska utgå i form av ledighet. I annat fall ska ekonomisk ersättning utges. Omfattningen av eventuell kompensationsledighet och hur den ska beräknas, fastställs lokalt.

Exempel på hur ledighet för obekväm arbetstid kan beräknas

Exempel 1

OB-timmar omvandlas till timmar utifrån arbetstagarens timlön.

157,75 kronor delas med 50,80 kronor.

För att få en ledig timme krävs att man fullgjort 3 timmar 7 minuter O-tillägg B.

---

¹ Sedan tidigare finns en protokollsanteckning i HÖK med OFRs förbundsområde Hälso- och sjukvård och Allmän Kommunal Verksamhet som innebär att arbetsgivaren och arbetstagaren kan träffa överenskommelse om avvikelse från §§ 20–24 utöver vad som följer av bestämmelserna i AB. Avvikelse kan även ske genom kollektivavtal. Denna protokollsanteckning gäller alltjämt. Det är fullt möjligt att med stöd av denna protokollsanteckning komma överens om att beräkna även OB-tillägget med en procentsats på arbetstagarens timlön.

Exempel 2

Medellön hos arbetsgivaren 26 000 kronor.

Beräkning sker enligt alternativ 1. Införs en garanti om ett lägst belopp om 50,80 kronor innebär detta en kostnadsökning för de arbetstagare som har en inkomst över 26 000 kronor.

§§ 22–24 Jour och beredskap, förskjuten arbetstid och färdtid

De särskilda ersättningarna i §§ 22–24 avseende jour och beredskap, förskjuten arbetstid och färdtid ska beräknas med en procentsats på timlönen.

Bestämmelserna i §§ 22 och 23 avseende jour och beredskap och förskjuten arbetstid har vidare kompletterats med en möjlighet att ta ut ersättningen i form av ledighet som anges i minuter per fullgjord timme. Det enda kravet är att arbetsgivare och arbetstagare är överens om detta. I annat fall utges ekonomiskt ersättning.

Ett exempel på hur uttag av kompensationsledighet kan hanteras är att arbetstagaren får möjlighet att samla timmar i en arbetstidsbank. Denna tid kan sedan läggas ut i form av lediga dagar alternativt förkortning av veckoarbetstiden under nästkommande beräkningsperiod.

Utöver detta sker vissa förändringar vad gäller den förhöjda ersättningen som utgår under jour- och beredskap. Förhöjd ersättning ska nu utgå fram till kl. 06.00.

Exempel på hur ledighet för beredskap kan förläggas vid en beräkningsperiod om 4 veckor

Arbetstagare med beredskap förlagd måndag–torsdag kl. 17.00–07.00 och fredag–måndag kl. 17.00–07.00 var fjärde vecka, måndag–måndag.

I en månad med 30 dagar innebär detta att om beredskapen inleds måndagen den 1:e kommer beredskap att fullgöras ytterligare 2 dagar den 29:e och 30:e.

Totalt innebär det att (146) timmar fullgörs varvid (60) timmar ska förhöjas med 100 procent.

Ledighet beräknas enligt följande

$$8 \text{ min} \times (86) = (11 \text{ tim. } 28 \text{ min})$$

$$17 \text{ min} \times (60) = (17 \text{ tim.})$$

Timmarna möjliggör vid fullgörande av beredskap en nedsättning med 28 tim. och 28 min. under beräkningsperioden, 4 veckor. Detta motsvarar i genomsnitt 7 tim. och 7 min/vecka.

Förläggs ledighet i form av förkortad arbetstid före intjänande bör det regleras hur frånvaro under beredskap/jour ska hanteras.

Exempel på hur ledighet för förskjuten arbetstid kan omräknas till ledighet

Arbetstagare har under en månad arbeta på förskjuten arbetstid, timmar, enligt följande

Dag som skulle varit fridag	Dag som skulle varit fridag + 50 %	Övrig tid	Övrig tid 50 %
3 tim.	4 tim.	5 tim.	2 tim.
Ledighet 1 tim. och 57 min.	Ledighet 3 tim. och 50 min.	Ledighet 1 tim. och 35 min.	57 min.

När det gäller § 24 om ersättning för färdtid så har det gjorts en ändring som innebär att arbetstagaren nu får färdtid även vid utlandsresor. Utöver detta så har det gjorts en språklig justering i texten innebärande att "arbetstagaren disponerar sovplats på tåg eller hyttplats på fartyg" ersätts med att "arbetstagaren disponerar sovplats på färdmedlet". Någon materiell förändring är inte avsedd.

Ersättning för ej uttagen ledighet

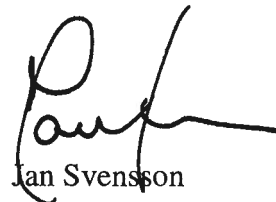
Om överenskommen kompensation i ledighet ej tagits ut och istället ska ersättas ekonomiskt, exempelvis vid anställningens upphörande, lämnas ersättning med 1/165 av månadslönen per timme. Någon semesterersättning ska inte utges vid kompensation enligt AB §§ 22-23. Detta pga. av att semesterersättningen tagits med i beräkningen av den lediga tiden. Sveriges Kommuner och Landsting Avdelningen för arbetsgivarpolitik

Vid frågor kontakta förhandlingssektionens servicetelefon på telefonnummer 08-452 75 10 (bemannad måndag-torsdag kl. 13-16 samt fredag 9-12).

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Förhandlingssektionen

Maria Dahlberg

Jan Svensson

Bilagor:
AB §§ 20 - 24